

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli fővénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő és kiadó: KIADJA:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK
budapesti kir. közjegyző. ORSZÁGOS EGYLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon: 297—069

Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári
csekk számlája: 41.951.

A debreceni kamara közgyűlése.

A debreceni kir. közjegyzői kamara idei s egyben 65-ik rendes évi közgyűlését június hó 4. napján tartotta meg. A közgyűlést *Orley* Dénes dr. elnök vezette s azon résztvettek még Kovách Elek dr. volt nyiregyházi kir. közjegyző, a kamara örökös tiszteletbeli elnöke, vitéz Bareza Ferenc dr. fehérgyarmati, Békésy Jenő dr. debreceni, Bognár József dr. mezőtúri, Büky-Elbel Tibor dr. karagagi, Csongvay Géza dr. tiszalöki, Czindery Jenő dr. szerencsi, Erdőhegyi János dr. kisvárdai, Fitos Jenő dr. miskolci, Hadházy Zsigmond dr. debreceni, Horthy István dr. nyiregyházi, Imreh Dénes dr. nagykállói, Jármay Béla dr. sátoraljaújhelyi, Kesseő Géza dr. mezőcsáti, vitéz Kiss Antal dr. tokaji, Kovách Dénes dr. nyiregyházi, vitéz Kozma György dr. debreceni, vitéz László Béla dr. debreceni, Megyery László dr. vásárosnaményi, Molnár Kálmán dr. szikszói, Mustó Sándor dr. nagykállói, Szabó Aron dr. abádszalóki, Szarka Dezső dr. jászapáti, Szathmáry László dr. szolnoki, Sziráky László dr. derecskei, Szotyori Nagy Sándor dr. kisvárdai, Ujvárosy Lajos dr. hajdúböszörményi, Varga Kálmán dr. nyirbátori kir. közjegyzők.

A közgyűlésen jelen voltak még a debreceni kir. ítélőtábla részéről Baráthy Zoltán dr. kir. ítélőtáblai tanácselnök, a debreceni kir. törvényszék részéről Jeney Sándor dr. kir. törvényszéki elnök, a debreceni kir. járásbíróság részéről Csernátony Lajos dr. kir. járásbírószági elnök, továbbá jelen voltak a kamara

területén működő kir. közjegyzőjelöltek közül pedig Enyedi Imre dr. sajozsentspéterei, Evva Aladár dr. kisvárdai, Gaszner Gyula dr. püspökladányi, Hadházy Béla dr. debreceni, Katona István dr. nyíregyházi, Nyáry József dr. hajdúböszörményi és Sternberg Ernő dr. nyíregyházi kir. közjegyzőhelyettesek.

Örley Dénes dr. elnök mindenekelőtt üdvözölte a megjelenteket s elsősorban a bíróságok képviselőit, akik a közgyűlésen való megjelenésükkel is kifejezésre juttatták a közjegyzői karral szemben való együttérzésüket. Az elnök folytatólag a következőket mondta:

„Imádságos lélekkel, de emelkedett, hálatelt szívvel alázatosan borulunk le a világ Teremtő Urának jósága előtt, hogy megengedte érnünk a múlt év őszét, s a telet, amikor meghallgatta mindennapi könyörgésünket. Megengedte érnünk részben a béke akarásunk, részben pedig a magyar fegyverek dicsősége alapján, hogy régi határunknak egy karaja ismét a miénk lehet. Az elmúlt idő alatt fokozott magyar érzéseinket csak azzal tudom kifejezni, amit Arany János egy gyönyörű versének első két sorában mondott el valaha: „Sirt az ég egyik szemével, a másikkal nevetett, páros ivű szép szivárvány koszorúzta Keletet“. Igen páros ivű szép szivárvány, a szivárvány legszebb három színe koszorúzza ismét északkeleti határköveinket s a magyar szív, mint az ég sirt egyik felével, de a másikkal nevetett. Nevetett, mert teljesült az örök igazság egyik része és sirt, mert nem teljesíthetett egyszerre az egész. De hogyné is teljesíthetett volna, mikor a nemzetnek maga a Himmusz a legszebb imádsága s a hiszekegye a magyar Hiszekegy. Az imádság ostromának pedig az ég is engedni szokott.“

E hangulatos szavak után az elnök a debreceni kamara területén történt személyi változásokról, majd arról emlékezett meg, hogy a közjegyzői törvény már többször előtérbe került, reformja azonban a közismert politikai okok s az igazságügyminisztériumnak másirányú fontos és kiterjedt elfoglaltsága miatt ismét halasztást szenvedett. Aggályait fejezi ki ezután a kassai kamara akadálymentes működésével szemben különösen arra való tekintettel, hogy java részben idegen pályáról regrutálódván a kamara tagjai, nemesak a közjegyzői működésben, de a kamarai igazgatásban is vajmi csekély tapasztalatokkal rendelkezhetnek.

Az elnöki megnyitó befejező részében több pénzügyi hatóság adó- és illeték ügyekben való sérelmes gyakorlatát és intézkedéseit teszi az esetek egész sorozatának ismertetésével kritikai méltatás

tárgyává. Az adóztatási sérelmek kapcsán az elnöki megnyitó is sürgeti az immár — eredeti rendeltetésétől eltérően — tisztán adóztatási célokra szolgáló hagyatéki díj statisztikai jegyzék megszüntetését. Ezt a jegyzéket rendszerint nem egységes elvek szerint, a legtöbb bíróságnál a kezelő személyzet vezeti s így annak megbízhatóságához alapos kétség fér. De mert a jegyzék eredeti rendeltetését már veszítette, a kamarák ismételt felterjesztésének megfelelően eltörendő volna. Több speciális adóztatási sérelem felsorolása után indítványozta, hogy a kamara az illetékügyi és adóztatási sérelmek mielőbbi megszüntetése iránt az igazságügyminiszter útján forduljon a pénzügyminiszterhez. A közgyűlés az állandó figyelemmel hallgatott elnöki megnyitó befejező részében előterjesztett indítványt egyhangúlag elfogadta.

A kamara 1938. évi működéséről szóló gondosan és körültekintően egybeállított jelentést Kovách Dénes dr. kamarai titkár terjesztette elő. A jelentés bevezető részét itt adjuk:

„Elsősorban hálat kell adnunk Istennek, hogy azok az események, amelyeket múlt évi jelentésünk bevezetésében, mint az egész magyarság óhaját irtunk le, — bekövetkeztek és — 20 évi keserű rabság után magyar véreinknek legalább egy része visszatért hozzánk. Az elrabolt Felvidék egy része és Kárpátalja újra magyar föld és bízunk abban, hogy a most visszaszerzett területeink visszatérése csupán kezdete egy olyan revíziós folyamatnak, amelynek során többi elszakított területeink közjogilag is újra magyar földre válnak és azok a magyar testvéreink, akik ma idegen iga alatt élnek, mielőbb ismét tagjaivá válnak a politikai magyar nemzetnek. Adja Isten, hogy a Szent-Istváni magyar birodalom régi határain mielőbb újra magyar zászló lengjen!“

Az igazságügyminisztérium vezetésében beállott változást kommentálja ezután azzal a jelentés, hogy sajnálattal emlékezik meg Mikecz Ödön távozásáról s örömmel köszönti az igazságügyminiszteri székben Tasnádi Nagy Andrást, aki már mint igazságügyi államtitkár is a kar jóakarójának bizonyult s akinek miniszteri működését bizonyára át fogja hatni a kar iránt eddig is megnyilvánult megértése és jóindulata. Kegyeletteljes szavakat szentel ezután a jelentés az elhalálozott kartársak Schreiber Miklós dr., Teleszky Béla dr. és Velsz Elemér dr. emlékének, majd a kamara területén egyébként beállott személyi változásokat említi fel. A jelentés szerint a kamaránál bejegyzett jelöltek száma 13, ezek közül 10-nek van helyettesi jogosultsága. A kamarához 1938. évben 818 ügydarab érkezett, amelyek közül elintézetlen csupán 3

maradt, 7 panaszt adtak be közjegyzők ellen a kamarához s ezekből a kamara saját hatáskörében elintéztett 2 ügyet megszüntetéssel, 1 ügyet a fegyelmi bírósághoz tett át, elintézetlen még 4 panasz ügy.

A kamara területén működő 41 közjegyző ügyforgalmának adatait az alábbiakban adja és kommentálja a jelentés:

	Bevezetések száma.	
	1937.	1938.
1. Ügykönyv	8.434	8.155
2. Óváskönyv	5.864	7.726
3. Kjö. lajstrom	22.823	23.525
4. Bírói megbízások könyve	42	20
5. Másolatok és könyvkiv. hitelesítési könyve	5.168	8.664
6. Fordítások könyve	181	367
7. Magánbeadványok könyve	2.120	1.939
Összesen:	44.682	50.396

Az összes bevezetések számát tekintve tehát az 1937. és 1938. évek közt 5.714 darab, vagyis 12.7 % emelkedés mutatkozik.

Az 1937. és 1938. évek ügyforgalmának előbbi adatait megvizsgálva azt látjuk, hogy emelkedés mutatkozik a következő könyveknél: 1. Óváskönyv 1.862 drb. vagyis 31.7 %, 2. Kjö. lajstrom 702 drb. vagyis 3 %, 3. Másolatok és könyvkivonatok hitelesítési könyve 3.496 drb. vagyis 67.6 %, 4. Fordítások könyve 186 drb. vagyis 102.7 %.

Csökkenés mutatkozik ezzel szemben a következő könyvek bevezetéseiben: 1. Ügykönyv 329 drb. vagyis 3.8 %, Bírói megbízások könyve 22 drb. vagyis 52.3 %, 3. Magánbeadványok könyve 18 drb. vagyis 8.5 %.

Megvizsgálva azt, hogy az ügykönyv bevezetéseinél sajnálatosan tapasztalható: 3.8 % csökkenésből mennyi esik egyrészt az érdemleges ügyekre, másrészt pedig a tanúsítványokra, arra a megdöbbentő megállapításra jutunk, hogy amíg az ügykönyvnel általában 3.8 % a csökkenés, addig a csökkenés mértéke az érdemleges ügyeknél már 7.6 %, tehát az érdemleges ügyek csökkenése kétszerese az átlagos csökkenésnek. Mult évi jelentésünkben változott emelkedése az ügyszámoknak tehát nemcsak, hogy megállott, hanem igen erős visszaesés mutatkozik kamaránk területén, különösen az érdemleges ügyszámok terén.

Az ügykönyv adataival kapcsolatban megállapíthatjuk, hogy kamaránk területén az 1938. évben 714 darab, az 1930.

XXXIV. t.-c. 56. §-a alá eső tanúsítvány készült, amelyből szerényjogon díjmentes: 594 darab, tehát a kiadott összes ilyen tanúsítványokból 83.1 %. Ezt az arányt összehasonlítva az e címen az 1937. évben végzett 83.3 % ingyen munkával, az arány változása egészen lényegtelen.

A Kjö. lajstrom összes tételeinél mutatkozó 3 % emelkedés teljesen a vagyontalan halálesetfelvételekre esik, minthogy a megindult örökösödési eljárások száma a Kjö. bevezetések számalék-szerű emelkedése ellenére 1.6 %-al csökken.

Örömmel kell azonban megállapítanunk, hogy az 1937. évi 1.578 ingyenes hagyatékkal szemben az 1938. évben csupán 1.411 ingyenes hagyatékunk volt, tehát e téren a csökkenés az 1937. és 1938. évek közt 167 darab, vagyis 10.5 %. — A megindult örökösödési eljárások számát összehasonlítva az ingyenes hagyatékok számával, azt kell megállapítanunk, hogy az 1938. évben a tárgyalat hagyatékoknak 12.3 %-a volt ingyenes.

Összehasonlítva már most az ügykönyvnek, az ügykönyvi bevezetések közül az érdemleges okiratok számának, valamint a beadványok számának csökkenését, arra a megállapításra jutunk, hogy a csökkenés mértéke a legerősebb a vagyonátruházási szerződéseknél, mert hiszen az érdemleges ügyszámok 7.6 %-os csökkenésével szemben a beadványok terén már 8.5 % a csökkenés.

A másolat és fordítás hitelesítések terén mutatkozó 67.6 %, illetve 102.7 % emelkedés nem lényeges, mert ez a nagymérvű emelkedés csupán az 1938. évi XV. t.-c. által okozott nagytömegű anyakönyvi kivonat másolat és fordítás hitelesítés eredménye, amely belátható időn belül meg fog szűnni."

Az összes kamarák ügyforgalmi kimutatásai alapján, — a visszaesés Felvidék számbavétele nélkül, — a következő adatokat közli a jelentés:

	1. Ügykönyv:			
	1937.	1938.	+ emelkedés - csökkenés	
1. Budapest	31.230	32.859	+ 1.629	+ 5.2 %
2. Debrecen	8.484	8.155	- 329	- 3.8 %
3. Pécs	5.606	5.432	- 174	- 3.1 %
4. Szeged	5.049	4.901	- 148	- 2.9 %
5. Szombathely	3.954	3.832	- 122	- 3.0 %
Összesen:	54.323	55.179	+ 856	+ 1.5 %

II. Érdemleges ügyek:

	1937.	1938.	+ emelkedés - csökkenés	
1. Budapest	7.224	7.280	+ 56	+ 0.7 %
2. Debrecen	4.245	3.922	- 322	- 7.6 %
3. Pécs	3.051	3.050	- 1	- 0.03%
4. Szeged	2.322	2.285	- 37	- 1.5 %
5. Szombathely	1.746	1.608	- 138	- 7.9 %
Összesen:	18.588	18.145	- 443	- 2.3 %

III. Óvások:

	1937.	1938.	+ emelkedés - csökkenés	
1. Budapest	20.304	22.664	+ 2.360	+ 1.1 %
2. Debrecen	5.864	7.726	+ 1.862	+31.7 %
3. Pécs	3.721	4.354	+ 633	+17.1 %
4. Szeged	1.074	1.441	+ 367	+34.1 %
5. Szombathely	2.066	2.793	+ 727	+35.1 %
Összesen:	33.029	38.978	+ 5.949	+18.1 %

IV. Megindult örökösödési eljárások:

	1937.	1938.	+ emelkedés - csökkenés	
1. Budapest	14.533	15.188	+ 655	+ 4.5 %
2. Debrecen	11.581	11.393	- 188	- 1.6 %
3. Pécs	7.893	7.905	+ 12	+ 0.1 %
4. Szeged	5.167	5.227	+ 60	+ 1.1 %
5. Szombathely	6.837	6.733	- 104	- 1.5 %
Összesen:	46.011	46.446	+ 435	+ 0.9 %

V. Másolatok és könyvkiadványok hitelesítése:

	1937.	1938.	+ emelkedés - csökkenés	
1. Budapest	20.781	35.254	+14.472	+69.6 %
2. Debrecen	5.168	8.664	+ 3.496	+67.6 %
3. Pécs	2.950	4.152	+ 1.202	+40.7 %
4. Szeged	2.558	4.192	+ 1.634	+63.8 %
5. Szombathely	3.008	4.715	+ 1.707	+56.7 %
Összesen:	34.465	56.976	+22.511	+65.3 %

VI. Fordítások:

	1937.	1938.	+ emelkedés - csökkenés	
1. Budapest	845	1.178	+ 333	+ 39.4 %
2. Debrecen	181	367	+ 186	+102.7 %
3. Pécs	121	168	+ 47	+ 38.8 %
4. Szeged	104	164	+ 60	+ 57.6 %
5. Szombathely	188	219	+ 31	+ 16.4 %
Összesen:	1.439	2.096	+ 657	+ 45.6 %

VII. Magánbeadványok:

	1937.	1938.	+ emelkedés - csökkenés	
1. Budapest	2.566	2.267	- 299	-11.6%
2. Debrecen	2.120	1.939	- 181	- 8.5 %
3. Pécs	1.096	966	- 130	-11.8 %
4. Szeged	940	961	+ 21	+ 2.2 %
5. Szombathely	747	730	- 17	- 2.2 %
Összesen:	7.469	6.863	- 605	- 8.1 %

A most közölt adatok szomorúan tanulságos következtetések levonására alkalmasak.

A másolatok és fordítások terén mutatkozó emelkedés — a jelentés szerint — az ügyeknek és azok díjazásának ismeretében egészen lényegtelen és a közjegyzői megélhetés szempontjából nem jön számba, tehát ezekkel foglalkoznunk nem kell. Egyedül az óváskönyv az, amelyben lényeges emelkedést látunk, még pedig éppen a vidéki kamaráknál. Az e téren kimutatott emelkedés azonban csak az óvások számszerű szaporodását jelenti, ami arra vezethető vissza, hogy vidéken is megkezdődött a kereskedelmi élet megindulásával az incassó váltók óvatolása, amde a statisztika által kimutatott emelkedés csak akkor volna közjegyzői szempontból számottevő, ha az óvatolt váltók értéke is magasabb volna. Erre vonatkozólag azonban semmi támpontunk sincsen, kamaránk területén pedig tudomásunk szerint a váltók értékének emelkedéséről beszélni nem lehet.

Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a közjegyzői megélhetés legfontosabb tényezői terén, tehát az ügykönyv, különösen pedig az érdemleges ügyszámok és a megindult örökösödési eljárások terén a debreceni kir. közjegyzői kamara adatai a legrosszabb helyzetet tüntetik fel. A csökkenés országos átlagának többszöröse a debreceni kamara ügyforgalmi csökkenésének aránya és az érdemleges ügyszámok, valamint megindult örökösödési eljárások számánál egyedül a szombathelyi kamara az, amely még a debreceni kamaránál is rosszabb helyzetben van, — míg az ügykönyv összes bejegyzése terén a kamaránk területén legerősebb a csökkenés.

Az elmúlt évben az ügykönyv, az érdemleges ügyszámok és a megindult örökösödési eljárások terén kimutatott emelkedéssel szemben katasztrófális csökkenésről kell beszámolnunk, ami a kamara területén működő kir. közjegyzők helyzetének újabb romlását jelenti.

A kamara a jelentés szerint képviseltette magát mindazokon kari közérdekű értekezleteken, amelyeket az 1938. év folyamán tartottak. Kifogásolja azonban a jelentés, hogy a kamara nem kapott meghívást arra az ankétre, amelyet a Felvidék visszacsatolásával kapcsolatos igazságügyi rendelkezések tárgyában az igazságügyminisztériumban tartottak, holott ezek a rendelkezések a kamara területén működő több közjegyző helyzetére lényeges hatással voltak, a kamarának pedig törvényszerű kötelessége a területén működő közjegyzők érdekeinek védelme.

Az 1938. évi jogszabályalkotást méltatva kiemeli a jelentés a 9600/1938. M. E. számú rendeletet, amellyel kapcsolatosan az alábbiak szerint egy fontos szempontra kívánja a jelentés az igazságügyminiszter figyelmét felhívni:

„Ez a szempont pedig a jogegység kérdése. Teljes mértékben honorálnunk kell azt az álláspontot, hogy mindazok, akik az elmúlt 20 év alatt nemzeti szempontból a cseh elnyomás alatt kitűntették magukat, mint a felszabadult felvidék lakói elsősorban jöjjenek számításba a közjegyzői állások betöltésénél. Véleményünk szerint azonban ez nem vezethet egy olyan partikulárizmus kialakulására, hogy a felvidékieknek, mint corpus separatumnak jogélete az anyaországtól eltérően fejlődjék.

A 9600/1938. M. E. rendelet értelmében a felszabadult felvidékre ki lehet közjegyzőnek nevezni azt is, aki rendelkezik a visszacsatoláskor ott érvényben volt kvalifikációs kellékekkel. Olvastuk, hogy e rendelkezés alapján a felvidéki közjegyzői állások közül eddig 17 nyert betöltést, — de nem vagyunk megnyugodva abban a tekintetben, vajjon a kinevezett új kartársak jelentékeny része ismeri-e azt a magyar jogrendszert, amelynek keretében működnie kell és amelyetől 20 hosszú éven át el voltak szakítva. Alapos aggályaink vannak, hogy különösen akkor, ha újból felállítatnék a kassai kir. közjegyzői kamara, — amit éppen ezen okból feleslegesnek tartanánk, — nem fejlődnék-e a felvidéki közjegyzőség olyan irányban, amely nem gyökerezvén az anyaország közjegyzői gyakorlatában, egészen eltérő, partikuláris jelleggel venne fel. Egyetemes jogszolgáltatási érdekből ez végtelenül káros lenne.”

Ezt követően a jelentés a magyar jogszolgáltatásnak évtizedek óta napirenden levő s még mindig megoldatlan problémájával a jegyzői magánmunkálatokkal az alábbi vonatkozásokban foglalkozik:

„Ezúttal szakítunk azzal a szokásunkkal, hogy évi jelenté-

sünkben a jegyzői jogi abszurdumok tömegét soroljuk fel, mert hiába hoztuk fel a tudatlanságnak legkirívóbb eseteit, panaszunk eredményre soha nem vezetett. Mult évi jelentésünkben ismertettük azokat az intézkedéseket, amelyeket az általunk panasz tárgyává tett ügyekben a községi jegyzők felettes hatóságai hoztak. Sajnos — azóta újabb panaszainkra hozott hasonló felügyeleti határozatokról nem értesültünk és kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy szavunk a pusztában kiáltó szó, amelynek semmi konkrét eredménye nincsen.

Ilyen körülmények közt is kénytelenek vagyunk azonban a ceterum censeo álláspontjára helyezkedni és kifejtteni abbéli nézetünket, hogy jogrendszerünk mindaddig tökéletlen marad, amíg Európában az egyedüli ország vagyunk, hol közigazgatási funkcionáriusok pénzért végezhetnek a joghatóságuk alá tartozó egyének részére olyan munkálatokat, amelyeket hivatali minőségükben aztán ugyanők bírnak el.

Az 1936. évi IX. t.-c. 4. §. 4. bek. értelmében a tiszti főorvos és a tiszti orvos magányakorlatot egyáltalában nem folytathatnak. Az 1929. évi XXX. t.-c. 72. §. 3. bekezdése értelmében a városi fő- és alügyész csak a törvényhatósági bizottság, illetve a városi képviselőtestület engedélye alapján folytathat magányakorlatot, azt is csak akként, hogy a magánügyködés hivatalos teendőinek ellátásában ne akadályozza, — ugyanezen törvényszakasz 7. bekezdése szerint pedig a hatósági mérnök hivatali működése területén nem végezhet magánfél részére munkálatokat.

Kérdjük: a mi a jogpolitikai indoka annak, hogy amikor magasabb képzettségű közigazgatási tisztviselők, akikben mégis csak nagyobb garanciáját látjuk az elfogulatlanságnak, el vannak tiltva attól, hogy közhatóságuk alá tartozó felek részére díjazásért magánmunkálatokat végezzenek, ez a ténykedés meg van engedve alacsonyabb képzettségű közigazgatási tisztviselőknek, akik emellett alacsonyabb műveltségű, jogban járattan és nekik teljes körű kiszolgáltatott felekkel állanak szemben.

Azt a kérdést, hogy a jegyzői magánmunkálatok fenntartandók, vagy megszüntetendők-e, véleményünk szerint csak a közérdek szempontjából lehet elbírálni. Már pedig a megelőző jogvédelem érdeke azt kívánja, hogy a felek bizonyító okiratait olyanok szerkesszék, akiknek speciális jogi tudása garantálja a bizonyító okiratok lehetőleg tökéletes szerkesztését, — másfelől közérdek az, hogy különösen a telekkönyvi használatra szánt okira-

tok szerkesztésénél a későbbi jogviták lehetősége minél nagyobb mértékben kiküszöböltessék.

Minden gyakorlati jogász tapasztalatból tudja, hogy a felületesen, gondatlanul megszerkesztett szerződések mennyi áldatlan pernek okozói, hány család békéjét dúlták fel azok a vagyoni rendelkezések, amelyek minden bizonnyal nem jöttek volna létre, ha az okiratot szerkesztő közeg a feleket lelkiismeretesen kioktatta volna.

A modern jogfejlődés a perek megelőzésére törekszik és ennek a megelőző jogvédelemnek legfontosabb tényezője az, hogy a jogviták alapjául szolgálható szerződéseket arra hivatott jogászok készítsék, ne pedig azok a köztisztviselők, akik amúgy is túl vannak terhelve hivatali teendőikkel és akik mindössze három félévig végeznek szűkre szabott jogi tanulmányokat.

A továbbiakban áttér a jelentés azoknak az eseményeknek ismertetésére, amelyek a közjegyzői kar egyetemét érintették. Így felhossa, hogy a 4350/1938. M. E. számú rendelet alapján a közjegyzők ellen az alkalmazottak bejelentésének elmulasztása miatt eljárást indítottak. Ezzel kapcsolatosan köszönetet tolmácsol a budapesti kamarának azért a kar érdekében történt eredményes közbenjárásáért, hogy az igazságügyminisztérium útján kieszközölte ezeknek az alaptalanul indított kihágási eljárásoknak beszüntetését. Felemlíti itt a jelentés a kamaráknak a P. 562/92/1938. számú, a közjegyzői irodai alkalmazottakra vonatkozó leíratra adott véleményét, amelynek keretében a kamara azt az álláspontját is leszögezni kívánta, hogy a közjegyzői irodai alkalmazottak nyugellátása esetleg a közjegyzők nyugdíjintézetének keretében lehetővé tétessék, illetve intézményesen szabályoztassék.

A tartalmas jelentés befejező részét itt adjuk:

„Őszinte elismeréssel kell megemlékeznünk Országos Egyletünk nobilis gesztusáról, amellyel a visszatért felvidékre kinevezett új kartársainknak rendelkezésére bocsátotta azokat a közjegyzői kézikönyveket, amelyek a magyar jogélettől 20 éven át elzárt kartársaink részére annyira szükségesek a magyar közjegyzőség szerves egészébe való bekapcsolódás céljaira. Hisszük és reméljük, hogy ezek az újonnan kinevezett kartársaink mihamar el fogják sajátítani azt a közjegyzői gyakorlatot, amely az átmenet kétségtelenül meglévő nehézségei után az ország egész területén egységessé fog válni. Nyugdíjintézetünkről is csak a legnagyobb elismerés hangján emlékezhethünk meg és amikor nagy örömmel állapíthatjuk meg a járulék hátralékok lényeges esőkkenését.

büszkék vagyunk arra, hogy nyugdíjintézetünknek éppen a mi Kamaránk tagjaival szemben áll fenn legkevesebb követelése. Közlönyünk is a legnagyobb szolgálatot teljesíti valamennyiünk számára, amikor, mint a legnívósabb magyar jogi szaklap, a közjegyzői problémák sokaságát ismerteti karunk tagja előtt.”

Jármy Béla dr. sátoraljaújhelyi közjegyző indítványára a közgyűlés *Örley* Dénes dr. elnöknek és *Kovách* Dénes dr. titkárnak eredményes működésükért köszönetüket nyilvánítva, a jelentést egyhangúlag elfogadta.

Vitéz *László* Béla dr. megbízott kamarai pénztáros tett ezután jelentést a kamarai pénztár állapotáról. Eszerint 1938. évben kiadás volt 4155.24 pengő, bevétel 4674.01 pengő, az 1939. évre áthozott maradvány volt 518.77 pengő. Ugyancsak *László* Béla dr. terjesztette elő a kamara vagyonkimutatását és az 1939. évre szóló költségelőirányzatot. Mindezeket a közgyűlés egyhangúlag elfogadta, majd kimondotta, hogy az 1939. évi tagilletmény 55 P, s hogy tagilletménynek tekintti ezenfelül a közgyűlés az országos egylet 30 P. évi tagsági díját is.

A közgyűlés tárgysorozatának utolsó pontjaként a választásokat ejtették meg az alábbi eredménnyel, elnök: *Örley* Dénes dr., kamarai rendes tagok: *Békésy* Jenő dr., *Kovách* Dénes dr., vitéz *László* Béla dr., *Ujvárossy* Lajos dr., póttagok: vitéz *Barcza* Ferenc dr. és *Imreh* Dénes dr., a számvizsgáló bizottság tagjai: *Fitos* Jenő dr., *Szarka* Dezső dr. és *Varga* Kálmán dr.

Közlemények.

A kassai vándorgyűlés. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete idei vándorgyűlését e közlöny mult számában is közölték szerint szeptember 17. napján tartotta volna meg. Arra való tekintettel azonban, hogy az Országos Birói és Ügyészi Egyesület már előzetes elhatározás szerint is ezen a napon tartja Kassán évi közgyűlését s ugyanezen a napon a Magyar Lengyel Egyesület is Kassán tart értekezletet, s mert a kassai szállókban és éttermekben nagyobb számú vendégek elhelyezésére és akadálytalan ellátására mód nincs, az országos egylet vezetősége akként határozott, hogy a vándorgyűlést *egy héttel később, vagyis szeptember hó 24. napján* fogja megtartani. Az elhalasztásra való tekintettel a részvételre való jelentkezés határidejét is későbbi időpontra tette a vezetőség s így azoknak a közjegyzőknek és helyetteseknek, akik a vándorgyűlésen résztvenni kívánnak, erre vonatkozó szándékukat, valamint a résztvenni kívánó családtag-

jaik számát legkésőbb *szeptember hó 15. napjáig* kell a Kir. Közjegyzők Közlönyének szerkesztősége címére bejelenteni. Akik részvételi szándékukat már bejelentették, újabb közlést csak akkor tegyenek, ha a vándorgyűlésen *nem* kívánnak résztvenni. Amint már közöltük, az országos egyesület a vasúti kedvezmény biztosítása iránt lépéseket tett, e tekintetben azonban még végleges döntés nem történt. Erre vonatkozólag, valamint a vándorgyűlésen való részvétel részleteire vonatkozólag a tagok részére az országos egyesület idejében fog külön körlevelet küldeni. A jelenlegi külpolitikai helyzetre való tekintettel természetesen azzal is számolni kell, hogy a vándorgyűlést nem lehet megtartani. Az egyesület ezt is idejében fogja közölni.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter vitéz *Simon Árpád* dr. hajduszoboszlói ügyvédet Hajduszoboszlóra, *Seress István* dr. putnoki ügyvédet Sajószentpéterre, vitéz *Sebestyén Kálmán* dr. berettyóújfalusi ügyvédet Békéscsabára kir. közjegyzőkké nevezte ki. E közlőny múlt számában az újabb közjegyzői kinevezéseket azzal kommentáltuk, hogy azok indok és méltánytalanul sértik a helyettesek igazságos érdekeit. Most újabb három kinevezés történt a karon kívül álló személyek részére. Minden okunk meg van tehát ahhoz, hogy előző észrevételeinket most még hangsúlyozottabban megismételjük.

Kitüntetés. Magyarország kormányzója *Tarján Béla* dr. szegedi kir. közjegyzőnek, a szegedi kir. közjegyzői kamara elnökének a közjegyzői pályán több mint 3 évtizede kifejtett eredményes működéséért a kormányfőtanácsosi címét adományozta. A magas kitüntetés a közjegyzői kar egyik értékes tagját érte, akit 1904. évben neveztek ki Tiszafüredre, 1925. évben helyezték át Gyulára és 1937. évben Szegedre. Mind három helyén általános rokonszenv kísérte értékes közjegyzői működését s kartársai bizalma őt 1937. évben a szegedi kamara elnöki székébe helyezte.

A 7720/1939. M. E. számú rendelet közjegyzői vonatkozásai. A zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939:IV. törvényeikk végrehajtási rendeletét a minisztérium 7720/1939. M. E. szám alatt most boesátotta ki. A rendeletnek 1. §-a mindjárt közjegyzői vonatkozással bír. Ennek a §-nak utolsó bekezdése ugyanis azt a rendelkezést tartalmazza, hogy mindazokban az esetekben, amelyekben ténykörményeket anyakönyvi kivonattal kell igazolni, a bejegyzéssel szószerint egyező kivonatot kell bemutatni. Azokról készített fényképek és okiratoknak — bár hitelesített — másolatai igazolásul *nem* fogadhatók el. Ennek a rendelkezésnek indokát nem ismerjük, minden-

esetre azonban, közjegyzői nézőpontból ez a rendelkezés a legnagyobb mértékben kifogásolható, mert nem hisszük, hogy elfogadható indokolással törték át — ezúttal ismételt is — azt az elvet, hogy a közjegyzőileg hitelesített másolatok az eredeti okiratokkal mindenben egyenlő értékkel bírnak s bármily vonatkozású igazolásul azokat, mint eredetieket kell elfogadni. A rendeletnek ez ellen az álláspontja ellen a közjegyzői karnak tiltakozó szavát nyomatékosan kell felemelni. — A törvény 6. §-a szerint zsidót kir. közjegyzőnek kinevezni s közjegyző helyettesnek kirendelni nem lehet s ez okból a közjegyzői kamarákra nézve külön rendelkezéseket a végrehajtási rendeletbe nem kellett felvenni. Az alkalmazottak tekintetében a törvény 17. §-a a közjegyzői irodái alkalmazottakra vonatkozólag is irányadó s e szerint zsidót közjegyzői irodában is csak olyan arányban szabad alkalmazni, hogy azok száma az összes alkalmazottak számának 15 %-át nem haladhatja meg. Ha az összes alkalmazottak száma ötnél kevesebb, legfeljebb egy alkalmazott lehet zsidó. Az irodái alkalmazottakat s azok illetményeit a rendelet 42. §-ának *kifejezett* rendelkezései szerint, a közjegyzők is kötelesek a rendelethez mellékelv V. számú mintán *1939. október hó 15. napjáig* a 49. §. szerint az Értelmiségi Munkanélküliség Kormánybiztosának, Budapest, V., Klotild-utca 10/c. bejelenteni.

Engedmények, tehát a pénzbeli követelések átruházásáról készült okiratok, az III. díj. 32. tétele szerint, figyelemmel az 1927. évi V. t.-c. 28. §-ára és az 5100/1931. M. E. rendelet 17. §-ára, — 25 P. *állandó* összegű okirati illeték alá esnek. Az illeték azonban az engedményezés ellenértékének, ha pedig az ellenérték az okirathól nem tűnik ki, az engedményezett követelésnek 0.5 %-ánál több nem lehet. A 20 %-os rendkívül pótlékról szóló 2030/1932. M. E. rend., illetve a 64.700/1932. P. M. rendelet 2. §. 2. pontja értelmében nem terjed ki többek között a 20 %-os rendkívüli pótlék az állandó összegű illetékre. Állandó összegűnek tekintendő az olyan illeték is, amely határozott összegben, úgy van megállapítva, hogy ha az érték szerint mutakozó százalékos illeték kevesebb, akkor csak a százalékos illetéket kell leróni. Ilyen az engedmény illetéke is. Az engedmény állandó illetéke 25 P., de ha a 0.5 %-os illeték kevesebb, akkor csak a 0.5 %-os illeték jár. Ez, állandó összegű illetéknek tekintendő s így ezután pótléket leróni akkor sem kell, ha az okirat pl. 3000 P-ről van kiállítva, amelynek illetéke 0.5 %- szerint 15 P. Ezért a Kepes-féle Díjszabási Könyvecskében az illetéki résznél (IV. kiadás 72. old.) „Engedmény“ címmel a 0.6 %- helyesbitendő 0.5 %-ra. Ilyen pl. a köz-

szállításoknál üzleti biztosítékul letett kezességi okirat 20 P. állandó illetéke is, ahol, ha 20 P-nél kevesebb az illeték, szintén csak 0.5 % jár minden pótlékolás nélkül. (Kepes János dr.)

Kihirdetett törvények:

az 1939. évi VII. t.-c. az állami költségvetési év kezdetének megváltoztatásáról, valamint az 1939. július hó 1. napjától az 1939. december hó 31. napjáig viselendő közterhekről és fedezendő kiadásokról,

az 1939. évi VIII. t.-c. a gazdasági és hitélet rendjének, továbbá az államháztartás egyensúlyának biztosításáról alkotott 1931:XXVI. törvény-cikkben a minisztériumnak adott és utóbb kiterjesztett felhatalmazás további meghosszabbításáról,

az 1939. évi IX. t.-c. a Budapest székesfőváros területén létesítendő tisztviselő és munkásházak, olcsóbéru kislakások, bérházak, valamint a szegények, inségesek és hajléktalanok elhelyezésére szolgáló házak adómentességéről,

az 1939. évi X. t.-c. a „Horthy Miklós Repülő Alap” létesítéséről.

Rendeletek:

14.909/1939. B. M. sz. A magyar Szent Koronához visszatért kárpátaljai terület közigazgatásának ideiglenes rendezéséről szóló 6200/1939. M. E. számú rendelet hatálybalépése.

14.500/1939. B. M. sz. A visszatért kárpátaljai területen a községnevek megállapítása, továbbá a közigazgatási kirendeltségek és a járások területi beosztása.

6560/1939. M. E. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt kárpátaljai területen a biztosítási szerződéseken alapuló jogviszonyokra és a biztosító magánvállalatok állami felügyeletére alkalmazandó jogszabályok.

6590/1939. M. E. sz. A visszacsatolt felvidéki területen és a kárpátaljai területen kibocsátott betéti okmányok megjelöléséről szóló 5500/1939. M. E. számú rendeletben megállapított bemutatási határidő meghosszabbítása.

105.842/1939. P. M. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területeken működő pénzügyigazgatóságok alá tartozó hatóságok, hivatalok stb. területi beosztásának kiegészítése.

6320/1939. M. E. sz. A külfölddel való fizetési forgalomnak, valamint a külföldi fizetési eszközök, az értékpapírok és az arany forgalmának korlátozására és az aranyban teljesítendő fizetésekre vonatkozó jogszabályok hatályának a kárpátaljai területre kiterjesztése, valamint a meglévő külföldi fizetési eszközöknek, külföldi követeléseknek és arany készleteknek a magyar-csehszlovák határmegállapító bizottságok 1939. évi március hó 6-iki zárójegyzőkönyve értelmében magyar fennhatóság alá visszakerült felvidéki területeken való kötelező bejelentése.

6620/1939. M. E. A kárpátaljai területen és a magyar-csehszlovák határmegállapító bizottságok 1939. évi március 6-iki zárójegyzőkönyve értelmében a magyar fennhatóság alá visszakerült felvidéki területeken egyes követeléseknek, tartozásoknak és vagyontárgyaknak kötelező bejelentése.

121.610/1939. P. M. sz. Az idegen államok pénznemciben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre való átszámításáról.

Joggyakorlat.*

Magánjog.

84. Örökhagyónak a végrendeleten kívül tett nyilatkozatát csak a végrendelet homályos intézkedéseinek értelmezése céljából lehet figyelembe venni. Arra azonban nincs mód, hogy a végrendeletből hiányzó rendelkezések az örökhagyónak ilyen, a végrendeleti alakszerűséget nélkülöző nyilatkozataival pótoltsanak. (K. P. I. 979/1939.).

85. A különélő férj részéről az egyik kiskorú gyermek intézeti költségeinek viselése tárgyában kiállított egyszerű levélbe foglalt nyilatkozat joghatályos, mert az ilyen megállapodás, miután abban a házaspár magukra nézve jogokat és kötelezettségeket nem állapítanak meg, nem esik az 1886:VII. t.-c. 22. és 23. §-ának rendelkezései alá s annak érvényességéhez közjegyzői okirattal nem szükséges. (K. P. III. 5004/1938.).

86. Az állandó bírói gyakorlat szerint a végrendelet alaki tekintetben érvényes akkor is, ha a törvényben megszabott alakszerűségek megtartását nem a külön záradék, hanem a végrendelet szövege magában, vagy a záradékkal együtt igazolja. Az örökhagyó végrendeletének ez a szövege: „a következő végrendeletet teszem meg”, továbbá „mely végrendelet felolvasás után helyben hagyólag aláíratott” és a záradékban annak tanúsítása, hogy a végrendelet „fenti végrendeletét élő szóval tette meg” egyúttal magán az okiraton igazolja örökhagyónak azt a kijelentését, hogy az okirat az ő végrendeletét tartalmazza. (K. P. I. 1201/1/1938.).

87. Az adásvételi szerződés 1.) pontjában irt az a kikötés, hogy a vevő a kifizetett vételár részletre vonatkozó igényét minden kárpótlás nélkül elveszti arra az esetre, ha a hátralékos vételárát megfizetni nem tudná, helyes minősítés szerint jogvesztés kikötése és ha a jogvesztés tekintetében az adóst túlságosan sújtaná a joghátrány, a kötbérre vonatkozó szabályok szerint mérséklésnek van helye. (K. P. V. 768/1939.).

88. A végrendeletnek az a része, hogy az örökhagyó bizonyos vagyontárgyat azzal a korlátozással hagy a feleségére, hogy az annak 3/4 része felől nem végrendelezhetik, mert az halála

* Ebben a rovatban közölt jogesetek közül azokat, amelyek a Budapesten székelő bíróságok állásfoglalásait tartalmazzák részben a közvetlenül rendelkezésünkre bocsátott határozatok, részben pedig a „Jogi Hírlap” és a „Magyar Jogi Szemle” című szaklapok alapján dolgozzuk fel és adjuk közre, az illetékhatalmas határozatok pedig túlyomó részben az „Illetékhatalmas Közöny” című szaklap közlései nyomán.

esetén örökhagyó gyermekeire, esetleg a lemenőire száll, magában véve arra a feltevésre ad alapot, hogy örökhagyó gyermekének az utóöröklésből való kiesése esetére vérszerint való lemenőiket, vagyis csak a vele családi kapcsolatban levő unokáit akarta az *utóöröklés* kedvezményében részesíteni, mert lemenők alatt a közfelfogás is a vérszerint való lemenőket érti. Örökhagyó eltérő akaratának felderítésére alkalmas bizonyíték hiányában tehát a szóban lévő végrendeleti intézkedést így kell értelmezni. (K. P. I. 1404/1939.).

89. A felperesnek férje, mint vasúttüzemi alkalmazott az 1914. évi XVII. t.-c. hatálya alá tartozott és e t.-c. 22. §-a értelmében az alperes nyugdíjszabályzatában foglalt feltételek mellett vált a nyugdíjalap tagjává. Következésképpen mind a felperes férjének, mind pedig hozzátartozóinak ellátási igényére nézve egyedül és kizárólag a nyugdíjszabályzat rendelkezései a mérvadók. -- A nyugdíjszabályzat 20. §-a csak az elhalt alkalmazott özvegye részére biztosít nyugdíjigényt. — *Özvegynek a mindennapi életben szokásos, rendes szóhasználat szerint azt a nőt nevezik, akinek házassága az 1894. XXXI. t.-c. 73. §-ában megjelölt két megszűnési mód közül (az egyik házastárs halála, bírói felbontás) a férj halála által szűnt meg.* Az özvegy szónak tehát már ebből a fogalmi meghatározásából következik, hogy az özvegyi nyugdíj igénylésének alapfeltétele az, hogy az alkalmazott elhalálozásakor a feleség vele még törvényes házassági kötelékben éljen. Ebből viszont következik, hogy — eltérő kikötés hiányában — annak a nőnek, akinek házassága — miként a jelen esetben is — a férj halála előtt jogerős bírói ítélettel történt felbontás folytán szűnt meg, özvegyi nyugdíjra jogos igénye nincs, mert a férj halálakor már nem volt házastársa és így nem is lehet ennek özvegye. — Az alperesi nyugdíjszabályzatnak az özvegyi nyugdíjról szóló 20—30. §-aiban nincs olyan rendelkezés, amely arra mutatna, hogy a nyugdíjszabályzat az „özvegy“ szónak a rendes szóhasználattól eltérő értelmet kívánt volna tulajdonítani és azt a volt házastársat is az „özvegy“ megjelölés fogalmi körbe kívánta volna vonni és ekkép özvegyi nyugdíjban részesíteni, akinek házassága bírói ítélettel felbontatott. — A felperesnek az özvegyi nyugdíjra való igényjogosultsága szempontjából pedig a nyugdíjszabályzatnak egyedül mérvadó rendelkezései kiterjesztőleg sem magyarázhatók. Közömbös tehát az adott esetben az, hogy a bíróság a házasságot a férj hibájából bontotta fel és hogy a férjet nőtartásdíjra kötelezte, a felperest pedig férje nevének viselésére feljogosította. — Mindezeknél fogva a felelőbíró bíróságnak a keresetet elutasító ítéleti döntése megfelel az anyagi jognak. (K. P. II. 816/1939.).